

ધોરણ- 10

સંસ્કૃત

5. ગુણવતી કન્યા

ગુણિયલ કન્યા

અનુવાદ સાથે સ્વાધ્યાય સોલ્યુશન

સંસ્કૃત સાહિત્યમાં કવિ દંડી ગદ્યકાર તરીકે સુપ્રસિદ્ધ છે. તેમણે દશકુમારચરિતમ્ નામનો ગદ્યગ્રંથ રચ્યો છે. તેનું કથાવસ્તુ કવિએ પોતે કલ્પેલું છે. દસ કુમારો નક્કી કર્યા મુજબ જુદી જુદી દસ દિશામાં યાત્રાએ નીકળે છે. પોતપોતાની આ યાત્રા દરમિયાન જે કુમારને જે અનુભવો થયા હતા તે અનુભવોને વર્ણવતા દસ ઉચ્છવાસ આ ગ્રંથમાં આવેલા છે. છઠા ઉચ્છવાસમાં મંત્રગુપ્ત પોતાના યાત્રાનુભવને વર્ણવે છે. એ દરમિયાન તે શક્તિકુમારનું એક આખ્યાન કહે છે. આ આખ્યાનને સંક્ષિપ્ત બનાવી સંપાદિત કરીને અહીં પ્રસ્તુત કરવામાં આવ્યું છે.

સ્રી અને પુરુષ એ ગૃહસ્થજીવનરૂપી રથનાં બે પૈડાં છે. જેમ રથનાં બંને પૈડાં આકારમાં અને પ્રકારમાં એક સરખાં હોવાં જરૂરી છે, તેમ ગૃહસ્થજીવનરૂપી રથનાં પૈડાં બનતાં સ્રી-પુરુષ પણ આકાર અને પ્રકારમાં સરખાં હોય તે જરૂરી છે. પ્રસ્તુત કથાનો નાયક શક્તિકુમાર પોતે ગુણવાન છે. તેથી તે પોતાના જેવી ગુણવતી કન્યાને પરણવા યાહે છે. પોતાને જોઈએ તેવા ગુણો કન્યામાં છે કે નહિ, તે શોધી કાઢવા માટે તેણે એક યોજના વિચારી છે. તે મુજબ જે કન્યા માત્ર એક પ્રસ્થ ડાંગરમાંથી વિવિધ વાનગીઓ બનાવી જમાડી શકે તે ગુણવતી છે એમ સમજવું. એ પછી આવી કન્યાની સામે વિવાહનો પ્રસ્તાવ કરી, જો તે સંમત થાય તો, તેની સાથે લગ્ન કરીશ.

ગુણવતી કન્યાને મેળવવા માટે દેશ-દેશાન્તરમાં ભ્રમણ કરી રહેલા આ શક્તિકુમારને કાવેરી નદીના કાંઠે વસેલા કાંચીનગરમાં આવી એક કન્યા મળી આવે છે. આ કન્યા માત્ર એક પ્રસ્થ ડાંગરમાંથી પોતાની બુદ્ધિપ્રતિભાના બળે વિવિધ વાનગીઓ તૈયાર કરે છે અને તે વાનગીઓને પ્રેમપૂર્વક જમાડીને શક્તિકુમારને પ્રસન્ન કરી દે છે. આમ, આ કન્યા શક્તિકુમારની પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થાય છે. શક્તિકુમાર તેની સામે વિવાહનો પ્રસ્તાવ કરી, કન્યાની સંમતિથી તેની સાથે વિવાહ કરે છે. આ કથા શીખવે છે કે સાધનો ઓછાં હોય, તો પણ ગુણવાન માણસ પોતાની બુદ્ધિપ્રતિભાથી પોતાની ઇચ્છા મુજબનું સુખ મેળવી શકે છે. અહીં આવતાં કર્તરિ ભૂતકૃદંત (ક્તવત્)નાં રૂપો ધ્યાનમાં લેવાનાં છે.

काञ्चीनगरे शक्तिकुमारो नाम एकः श्रेष्ठिपुत्रः प्रतिवसति स्म । स यदा स्वकीयस्य जीवनस्य द्वाविंशतितमे वर्षे प्रविष्टस्तदा चिन्तामापन्नः - नास्ति दारविहीनानाम् अननुरूपगुणदाराणां च सुखम् । तत्कथं गुणवती भार्याम् अहं विन्देयमिति ।

काञ्चीनगरમાં શક્તિકુમાર નામનો એક શાહુકારનો પુત્ર રહેતો હતો. તે જ્યારે પોતાના જીવનના બાવીસમા વર્ષમાં પ્રવેશ્યો ત્યારે ચિંતામાં પડ્યો. – ‘પત્ની વગરના અને અનુરૂપ ગુણ વગરની પત્નીવાળાઓને સુખ હોતું નથી, તો હું કઈ રીતે ગુણિયલ પત્નીને પ્રાપ્ત કરું?’

ततः स प्रभूतं विचार्य वस्त्रान्ते पिनद्धशालिः दारग्रहणाय विविधान् देशान् अभ्रमत् । एकदा स कावेरीतीरपत्तने समागतः। अत्र सः कूपे विरलभूषणां कुमारीमेकाम् अपश्यत्। तस्याः रूपसम्पदाभिभूतः सोऽचिन्तयत् - आकृष्टं मे हृदयम् अस्याम्।

પછી ખૂબ વિચારીને તે કપડાને છેડે બાંધેલી ડાંગર લઈને પત્નીને મેળવવા માટે જુદા જુદા દેશોમાં ભટક્યો. એક વાર તે કાવેરી નદીને કાંઠે આવેલા એક નગરમાં આવી પહોંચ્યો. અહીં તેણે કૂવા પર આછાં આભૂષણ ધારણ કરેલી એક કુમારીને જોઈ. તેની રૂપસંપત્તિથી અંજાઈ ગયેલા તેણે વિચાર્યું, “મારું હૃદય આમાં આકર્ષાયું છે,

तदेतां परीक्ष्य विवाहप्रस्तावं कृत्वा, सत्याम् सम्मतौ उद्वहामि। स तां निकषा संगत्य सविनयम् आह - अस्ति ते कौशलं शालिप्रस्थेन अनेन सम्पन्नमाहारं मां भोजयितुम् ?

તો આની પરીક્ષા કરીને, વિવાહનો પ્રસ્તાવ મૂકીને, (જો તેની) સંમતિ હોય તો હું તેને પરણીશ.” તે તેની પાસે જઈને વિનયપૂર્વક બોલ્યો, ‘શું તારામાં આ એક પ્રસ્થ ડાંગર વડે બનાવેલું ભોજન મને જમાડવાની કુશળતા છે?’”

ततः सा ओमिति उक्त्वा प्रस्थमात्रं धान्यमादाय श्रेष्ठिपुत्रस्य याचनानुसारं कर्तुं प्रवृत्ता।

પછી તે ‘હા’ એમ બોલીને પ્રસ્થ જેટલી ડાંગર લઈને શાહુકારના પુત્રની માગણી મુજબ કરવા પ્રવૃત્ત થઈ.

ततः सा बुद्धिमती कन्या तान् शालीन् प्रथमम् आतपे तप्तवती।
पछी ते बुद्धिशाणी कन्याये ते संगरने पहेलां तडकाभां तपावी.

ततः समायां परिशुद्धायां भूमौ तान् अघट्टयत् । अनेन तुषेभ्यस्तण्डुलाः पृथक् सञ्जाताः। तण्डुलान् सम्प्राप्य सा तुषान् भूषणानां मार्जनार्थं स्वर्णकाराय विक्रेतुं धात्रीम् अकथयत् । तस्मात् यत् धनं मिलति, तेन काष्ठानि आहर इति च धात्री निवेदितवती।

ત્યારબાદ તેણે તે ડાંગરને સમતળ ચોખ્ખી જમીન પર ખાંડી. આથી ફોતરાંમાંથી ચોખા જુદા પડ્યા. ચોખા મેળવીને તેણે તે ડાંગરનાં ફોતરાંને ઘરેણાંઓને સાફ કરવા માટે સોનીને વેચવાનું દાસીને કહ્યું, ‘તેમાંથી જે ધન મળે તેના લાકડાં લઈ આવજે,’ એમ પણ દાસીને જણાવ્યું.

ધાત્રી કાષ્ઠાનિ આનીતવતી।તદનન્તરં સા તણ્ડૂલાન્ અસકૃત્ જલેન પ્રક્ષાલિતવતી, ઉષ્ણીકૃતે જલે ચ તાન્ પ્રક્ષિપ્તવતી।અલ્પીયસા કાલેનૈવ તણ્ડુલાઃ સિદ્ધાઃ સઙ્ગાતાઃ। તતઃ ઇન્ધનાનિ જલેન શમયિત્વા કૃષ્ણાઙ્ગારાનપિ તદર્થિભ્યઃ પ્રેષયિત્વા યત્ ધનં લબ્ધં તેન ધનેન શાકં ઘૃતં દધિ તૈલં ચ ક્રીતવતી। તેન ચ સા વિવિધાનિ વ્યઙ્જનાનિ સમ્પાદિતવતી।

દાસી લાકડાં લઈ આવી. ત્યારપછી તેણે ચોખાને વારંવાર પાણીથી ધોયા અને ગરમ કરેલા પાણીમાં તે (ચોખા) નાખ્યા. થોડા જ વખતમાં ચોખા રંધાઈ ગયા. પછી લાકડાંને પાણીથી ઠારી કોલસાને પણ તેની જરૂરિયાતવાળાઓને મોકલીને જે ધન મળ્યું તે ધનથી તેણે શાક, ધી, દહીં અને તેલ ખરીદ્યાં. અને તેના વડે તેણે વિવિધ વાનગીઓ તૈયાર કરી.

सम्पन्ने आहारे सा कन्या धात्रीमुखेन अतिथये प्रथमं स्नातुं निवेदितवती। ततः स्नानशुद्धाय तस्मै अतिथये सा पेयोपाहारपूर्वं भोजनं घृतसहितम् ओदनं व्यञ्जनञ्च अयच्छत् ।

જ્યારે ભોજન તૈયાર થઈ ગયું ત્યારે તે કન્યાએ દાસી દ્વારા મહેમાનને પહેલાં સ્નાન કરવા જણાવ્યું. પછી સ્નાનથી શુદ્ધ થયેલા તે અતિથિને તેણે પીણા અને નાસ્તા સાથેની, ઘી સહિત ભાત અને બીજી વાનગીઓ આપી.

मध्ये मध्ये सा भोज्यादीनां विविधानां पदार्थानां वर्णनं कृत्वा अतिथेः भोजनरुचिमपि अवर्धयत् ।

વચ્ચે વચ્ચે ખાદ્ય વાનગીઓ અને વિવિધ પદાર્થોનું વર્ણન કરીને તેણે અતિથિની ભોજન પ્રત્યેની રુચિ વધારી.

भुक्ते तु तस्मिन् अतिथौ तया ताम्बूलस्यापि व्यवस्था कृता। एवं स्वकीयया गुणसम्पदा प्रस्थपरिमितेन धान्येन विविधानि व्यञ्जनानि विरचितवती कन्यां प्रति समाकृष्टः शक्तिकुमारः विवाहस्य प्रस्तावं कृतवान्। कन्यया स्वीकृते प्रस्तावे तां विधिवदुपयम्य स्वनगरमनयत्।

ते મહેમાન ભોજન કરી રહ્યા ત્યારે તેણે પાનની પણ વ્યવસ્થા કરી. આમ, પોતાની ગુણસંપત્તિ વડે માત્ર એક પ્રસ્થ જેટલી ડાંગરથી વિવિધ વાનગીઓ તૈયાર કરનારી તે કન્યા તરફ આકર્ષાયેલા શક્તિકુમારે તેની આગળ) વિવાહનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો. જ્યારે કન્યાએ પ્રસ્તાવ સ્વીકાર્યો ત્યારે તેની સાથે વિધિપૂર્વક વિવાહ કરીને તેને પોતાના નગરમાં લઈ ગયો.

स्वाध्याय

प्र. 1. अधोदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितम् उत्तरं चिनुत -

(1) कस्मिन् वर्षे प्रविष्टः शक्तिकुमारः चिन्तामापन्नः?

A. द्वाविंशतितमे

B. विंशतितमे

C. एकविंशतितमे

D. चतुर्विंशतितमे

(2) श्रेष्ठिपुत्रः किमर्थं देशम् अभ्रमत् ?

A. धनार्जनार्थम्

B. विध्याग्रहणाय

C. दारग्रहणाय

D. धनग्रहणाय

(3) बुद्धिमती कन्या शालीन् कुत्र तप्तवती?

- A. अग्नौ   B. आतपे   C. चत्वरे   D. समानायां भूमौ

(4) तुषान् विक्रीय धात्री किम् आनीतवती?

- A. घृतम्   B. काष्ठानि   C. जलम्   D. शाकम्

(5) कन्या धात्रीमुखेन अतिथि प्रथमं किं निवेदितवती?

- A. प्रतीक्षाकरणाय   B. आसनग्रहणाय
C. भोजनाय   D. स्नानाय

(6) इन्धनानि जलेन शमयित्वा कन्या किं प्राप्तवती?

- A. कृष्णाङ्गारान्   B. काष्ठानि
C. जलम्   D. शाकम्

(7) भोजनान्ते कन्यया कस्य व्यवस्था कृता?

A. शयनस्य

B. ताम्बूलस्य

C. तक्रस्य

D. मिष्टान्नस्य

(8) कन्या विविधानि व्यञ्जनानि केन विरचितवती?

A. स्वकीयेन बुद्धिबलेन

B. क्रीतेन इन्धनेन

C. प्रस्थपरिमितेन धान्येन

D. स्वकीयेन धनेन

प्र. 2. एकवाक्येन संस्कृतभाषायाम् उत्तरत

(1) श्रेष्ठिपुत्रस्य नाम किम् आसीत्?

उत्तरम् – श्रेष्ठिपुत्रस्य नाम शक्तिकुमारः आसीत्।

(2) देशान् भ्रमन् एकदा शक्तिकुमारः कुत्र समागतः?

उत्तरम् – देशान् भ्रमन् शक्तिकुमारः एकदा कावेरीतीरपत्तने समागतः।

(3) शक्तिकुमारः विरलभूषणां कुमारी कुत्र अपश्यत् ?

उत्तरम् – शक्तिकुमारः विरलभूषणां कुमारी कूपे अपश्यत्।

(4) कन्या तण्डुलान् केन प्रक्षालितवती?

उत्तरम् – कन्या तण्डुलान् जलेन प्रक्षालितवती।

(5) भोज्यादीनां पदार्थानां वर्णनं कृत्वा कन्या किं कृतवती?

उत्तरम् – भोज्यादीनां पदार्थानां वर्णनं कृत्वा कन्या अतिथेः

भोजनरुचिम् वर्धितवती (अवर्धयत्)।

प्र. 3. कृदन्तप्रकारं लिखत

- (1) प्रविष्टः - त-प्रत्ययान्तं कर्मणि भूतकृदन्तम्
- (2) आकृष्टम् - कर्मणि भूतकृदन्तम्
- (3) भोजयितुम् - प्रेरक हेत्वर्थक तुमन्तम् अव्ययम्
- (4) उक्त्वा - सम्बन्धक भूतकृदन्तम् (त्वान्तम् अव्ययम्)
- (5) आदाय - सम्बन्धकं भूतकृदन्तम् ल्यबन्तं अव्ययम्
- (6) निवेदितवती - तवत्-प्रत्ययान्तं कर्तरि भूतकृदन्तम्

प्र. 4. सन्धिविच्छेदं कुरुत -

- (1) प्रविष्टस्तदा = प्रविष्टः + तदा
- (2) सोऽचिन्तयत् = सः + अचिन्तयत्
- (3) तुषेभ्यस्तण्डुलाः = तुषेभ्यः + तण्डुलाः
- (4) व्यञ्जनञ्च = व्यञ्जनम् + च

प्र. 5. समासप्रकारं लिखत -

- (1) दारविहीनानाम् - तृतीया तत्पुरुष समासः
- (2) घृतसहितम् - तृतीया तत्पुरुष समासः

- (3) पिनद्धशालिः- बहुव्रीहि समासः
- (4) विरलभूषणाम् - बहुव्रीहि समासः
- (5) शालिप्रस्थेन – षष्ठी तत्पुरुष समासः
- (6) कृष्णाङ्गारान् – कर्मधारय समासः
- (7) गुणसम्पदा – षष्ठी तत्पुरुष समासः
- (8) स्वनगरम् – षष्ठी तत्पुरुष अथवा कर्मधारय समासः

प्र. 6. उदाहरणानुसारं शब्दरूपं परिचयं कारयत -

	शब्दः	लिङ्गम्	विभक्तिः	वचनम्
उदा., वचनात्	वचन	नपुंसकलिङ्गम्	पञ्चमी	एकवचनम्
(1) काञ्चीनगरे	काञ्चीनगर	नपुंसकलिङ्गम्	सप्तमी	एकवचनम्
(2) जीवनस्य	जीवन	नपुंसकलिङ्गम्	षष्ठी	एकवचनम्
(3) भार्याम्	भार्या	स्त्रीलिङ्गम्	द्वितीया	एकवचनम्
(4) दारग्रहणाय	दारग्रहण	नपुंसकलिङ्गम्	चतुर्थी	एकवचनम्
(5) सम्मतौ	सम्मति	स्त्रीलिङ्गम्	सप्तमी	एकवचनम्
(6) अनेन	इदम् (सर्वनाम)	नपुंसकलिङ्गम्	तृतीया	एकवचनम्

પ્ર. 7. કોષ્ઠગતાનિ પદાનિ પ્રયુજ્ય સંસ્કૃતવાક્યાનિ રચયત -

(1) શેઠનો દીકરો શક્તિકુમાર નિવાસ કરતો હતો.

(શ્રેષ્ઠિપુત્ર શક્તિકુમાર નિ + વસ)

ઉત્તરમ્ - શ્રેષ્ઠિપુત્રઃ શક્તિકુમારઃ નિવસતિ સ્મ (ન્યવસત્ વા)।

(2) કૂવા ઉપર એક વિરલભૂષણા કન્યાને જોઈ.

(કૂપ એકા વિરલભૂષણા કુમારી દૃશ)

ઉત્તરમ્ - કૂપે એકા વિરલભૂષણાં કુમારી દૃષ્ટા (અપશ્યત્ વા)।

(3) શેઠના પુત્રને પોતાના ઘરે લઈ આવી.

(શ્રેષ્ઠિપુત્ર સ્વગૃહ આ + ની)

ઉત્તરમ્ - શ્રેષ્ઠિપુત્રં સ્વગૃહમ્ આનીતવતી।

(4) તેનાથી ધન મળે છે.

(તત્ ધન મિલ્)

ઉત્તરમ્ - તેન ધનં મિલતિ (તેન ધનં પ્રાપ્યતે વા)।

(5) ધનથી શાક, ધી અને તેલ લાવું છું.

(ધન શાક ઘૃત તૈલ ચ આ + ની)

ઉત્તરમ્ - ધનેન શાકં ઘૃતં તૈલં ચ આનયામિ।

પ્ર. 8. ગુર્જરભાષાયાં ઉત્તરાણિ લિખત-

(1) શક્તિકુમાર બાવીસ વર્ષનો થતાં શું વિચારે છે?

ઉત્તર : શક્તિકુમાર બાવીસ વર્ષનો થતાં આમ વિચારે છે : ‘પત્નીવિનાના અને અનુરૂપ ગુણરહિત પત્નીવાળાને સુખ હોતું નથી, તો કઈ રીતે હું ગુણવતી પત્ની પ્રાપ્ત કરું ?’

(2) ગુણવતી કન્યાની પરીક્ષા માટે શક્તિકુમારની યોજના શી હતી?

ઉત્તર : ગુણવતી કન્યાની પરીક્ષા માટે શક્તિકુમારની આ યોજના હતી : અનુરૂપ કન્યાને જોઈને તેને એક પ્રસ્થ ડાંગરથી સમ્પન્ન આહાર કરાવી શકે કે નહિ, તે પૂછવું હતું.

(3) કન્યા શું વેચે છે અને તેનાથી શું મેળવે છે?

ઉત્તર : ડાંગરમાંથી છૂટાં પાડેલાં ફોતરાં કન્યાએ દાસી દ્વારા સોનીને વેચ્યાં અને મળેલા ધનથી લાકડાં મેળવ્યાં. ચોખા રંધાઈ ગયા બાદ લાકડાં પાણીથી ઠારીને તે કોલસા જરૂરિયાતવાળાઓને વેચી દે ધન મળ્યું તેનાથી તેણે શાક, ઘી, દહીં અને તેલ ખરીદ્યાં.

(4) કન્યાએ શક્તિકુમારની ભોજનરુચિ કેવી રીતે વધારી ?

ઉત્તર : શક્તિકુમાર જમતો હતો ત્યારે કન્યાએ વચ્ચે વચ્ચે વિવિધ ખાદ્ય વાનગીઓ વગેરે પદાર્થોનું સુરુચિપૂર્ણ વર્ણન કરીને શક્તિકુમારની ભોજનરુચિ વધારી.

(5) શક્તિકુમારે શેનાથી આકૃષ્ટ થઈને કન્યાની સામે વિવાહન પ્રસ્તાવ કર્યો?

ઉત્તર : પોતાની ગુણસંપત્તિ વડે એક પ્રસ્થ ડાંગરમાંથી વિવિધ વાનગીઓવાળું સ્વાદિષ્ટ ભોજન બનાવી અતિથિને સંતુષ્ટ કરવાની કન્યાની કુશળતા જોઈને આકર્ષાયેલા શક્તિકુમારે તેની સામે વિવાહનો પ્રસ્તાવ મૂક્યો.

પ્ર. 9. ગુર્જરભાષાયાં સંક્ષિપ્તાં ટિપ્પણી લિખત -

(1) શક્તિકુમારની કન્યા-પરીક્ષાયોજના

ઉત્તર : શક્તિકુમારને ગુણવતી કન્યા સાથે પરણવું હતું. આથી તેણે એવી કન્યાને શોધી કાઢવા અને તેની પરીક્ષા લેવાની યોજના બનાવી. આ માટે તે પ્રસ્થમાત્ર ડાંગર લઈ દેશદેશાવરમાં ભ્રમણ કરતો રહ્યો. એક વાર તેણે કાવેરી નદીના કાંઠે ફૂવા ઉપર એક સુંદર કન્યા જોઈ, શક્તિકુમારે તેની પરીક્ષા લેવાનું વિચાર્યું. જો તે કન્યા માત્ર એક પ્રસ્થ ડાંગરમાંથી વિવિધ વાનગીઓ તૈયાર કરીને, શક્તિકુમારને તે ભોજનથી પ્રસન્ન અને સંતુષ્ટ કરી શકે, તો તે તેની પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થાય. આમ, તેણે તેવી કન્યા સાથે વિવાહ કરવાનું વિચાર્યું.

(2) ગુણવતી કન્યાનું આયોજન

ઉત્તર : શક્તિકુમારે ગુણવતી કન્યાને માત્ર એક પ્રસ્થ ડાંગર આપીને તેમાંથી વિવિધ વાનગીઓ બનાવીને ભોજન તૈયાર કરવા કહ્યું. એ કન્યાએ પહેલાં ડાંગરને તડકામાં તપાવી, ખાંડી, તેમાંથી ફોતરાં દૂર કરીને ચોખા મેળવ્યા. પછી ડાંગરનાં ફોતરાં સોનીને વેચીને તેમાંથી જે ધન મળ્યું તેનાં લાકડા ખરીદ્યાં. ચોખા રંધાઈ ગયા, પછી લાકડાંને પાણીથી ઠારીને તેના કોલસા જરૂરિયાતવાળા લોકોને વેચી, મળેલા ધનથી તેણે શાક, ઘી, દહીં અને તેલ ખરીદ્યાં. આમ તેણે વિવિધ વાનગીઓ તૈયાર કરી.

પ્ર. 10.અધોદ્તાના વાક્યાના ગુર્જરભાષાયામ્ અનુવાદ કુરુત્-

(1) તત્કથં ગુણવતી ભાર્યામ્ અહ વિન્દેયમિતિ ।

ઉત્તર : તો કઈ રીતે હું ગુણિયલ પત્ની મેળવું.

(2) એકદા સ કાવેરીતિરપતનેઃ સમાગત ।

ઉત્તર : એક દિવસ તે કાવેરી નદીને કાંઠે આવેલા નગરમાં આવી પહોંચ્યો.

(3) સ્વર્ણકારાય વિક્રેતુ ધાત્રીમુક્તવતી।

ઉત્તર : સોનીને વેચવા માટે તેણે દાસીને કહ્યું.

(4) ઉષ્ણીકૃતે જલે ચ તાન્ પ્રક્ષિપ્તવતી।

ઉત્તર : અને ગરમ કરેલા પાણીમાં તે (ચોખ્ખા) તેણે નાખ્યા.

(5) અતિથયે પ્રથમ સ્નાતું નિવેદિતવતી।

ઉત્તર : અતિથિને પહેલાં સ્નાન કરવા (તેણે) જણાવ્યું.

THANK YOU